

Nr 298.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förhöjt statsbidrag till vissa alkoholistanstalter; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Henning Elmquist.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Elmquist anförde:

Genom kungörelse den 27 oktober 1916 (sv. förf.-saml. nr 470) föreskrev Kungl. Maj:t i enlighet med av riksdagen prövade grunder villkor och bestämmelser för åtnjutande av bidrag från anslag för be-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 256 häft. (Nr 298.)

725 21 1

Förhöjt statsbidrag till vissa alkoholistanstalter under år 1921.

stridande av statens bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader. Denna kungörelse gäller tills vidare, så länge anslag för ändamålet beviljas.

Enligt bestämmelserna i nämnda kungörelse kunna erkända anstalter för vård av alkoholister ävensom enskilda dylika anstalter, vilka äro ägnade att på tillfredsställande sätt bereda sådan vård, komma i åtnjutande av statsbidrag till sina driftkostnader beträffande vårdade personer, för vilka vårdavgiften ej överstigit 3 kronor för dag.

Statsbidraget utgår enligt § 2 i kungörelsen till erkänd alkoholistanstalt

med högst 1 krona 50 öre för dag och sådan person, som vårdats å anstalten på grund av förordnande enligt lagen om behandling av alkoholister, samt

med högst 1 krona 25 öre för dag och person, som vårdats å anstalten enligt 26 § av samma lag.

Till enskild alkoholistanstalt utgår bidraget med högst 1 krona för dag och person, som vårdats å anstalten.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition till 1918 års lagtima riksdag, nr 425, därom gjorda framställning medgav riksdagen, att, utan hinder av de utav riksdagen godkända grunder för åtnjutande av statsbidrag från det på extra stat för år 1918 för ifrågakvarande ändamål upptagna förslagsanslag av 175,000 kronor, av samma anslag finge beträffande år 1918 utgå ett tilläggsbidrag med högst en krona för vård dag till sådana anstalter, vilka erkänts som allmänna enligt 2 § i lagen om behandling av alkoholister den 30 juni 1913.

Då berörda tilläggsbidrag endast utgick under år 1918, gjorde socialstyrelsen i skrivelse den 10 mars 1919 framställning om beredande av förhöjt statsbidrag till vissa alkoholistanstalter jämväl under år 1919. Med anledning härav föreslog Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten proposition, nr 250, riksdagen medgiva, att av det på extra stat för år 1919 upptagna förslagsanslaget av 100,000 kronor till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader finge, utöver enligt kungörelsen den 27 oktober 1916 angående statsbidrag till driftkostnaderna vid alkoholistanstalter utgående statsbidrag, beträffande år 1919 utgå dels till erkända och enskilda alkoholistanstalter ett tilläggsbidrag med högst en krona för vård dag, dels ock till erkända sådana anstalter ett extra garantibidrag med högst en krona för dag och vårdplats, allt enligt de villkor, som Kungl. Maj:t bestämde.

Denna Kungl. Maj:ts framställning blev av riksdagen bifallen, var efter Kungl. Maj:t genom brev den 7 augusti 1919 meddelade föreskrifter för ifrågakvarande bidrags utgående.

Vad beträffar tilläggsbidrag och s. k. extra garantibidrag för år 1920 åt erkända och enskilda alkoholistanstalter gjorde Kungl. Maj:t i 1920 års statsverksproposition (sid. 70—73) framställning om beviljande av dylika bidrag i likhet med vad som skett för år 1919. Sedan Kungl. Maj:ts framställning av riksdagen bifallits, har Kungl. Maj:t genom brev den 20 augusti 1920 föreskrivit, att, utöver enligt nämnda kungörelse den 27 oktober 1916 utgående statsbidrag, må beträffande år 1920 utgå dels till erkända och enskilda alkoholistanstalter ett tilläggsbidrag med högst en krona för varje vård dag, för vilken statsbidrag enligt bestämmelserna i samma kungörelse åtnjotes, dels ock till erkända sådana anstalter ett extra garantibidrag med högst en krona för dag och vårdplats, under villkor beträffande omförmälda extra garantibidrag, att anstalten före utgången av år 1919 vunnit erkännande såsom allmän enligt 2 § i lagen om behandling av alkoholister den 30 juni 1913; att anstaltens verksamhet av Kungl. Maj:t prövades vara för den organiserade alkoholistvårdens rationella bedrivande under året erforderlig; att anstalten iklädde sig skyldighet att lämna vård jämväl åt sådana intagna, vilka jämvikt § 4 mom. a) i instruktionen för uppsiktsmyndigheten över alkoholistvården den 17 december 1915 eljest bort överflyttas till statsanstalt, och att anstalten av Kungl. Maj:t prövades lämplig fullgöra sålunda ökade förpliktelser; samt att anstalten med stöd av räkenskaperna för år 1919 styrkte, att den för år 1920 skäligen kunde antagas vara i behov av dylikt extra statsbidrag. Därjämte föreskrevs, att anstalt ej i annat fall, än där särskilda skäl därtill föranledde, finge erhålla förevarande extra garantibidrag för större antal vårdplatser än det, för vilket anstalten redovisat under år 1919.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t upptagit förslagsanslaget till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader till 100,000 kronor.

I skrivelse den 8 mars 1921 har socialstyrelsen gjort framställning i fråga om tilläggsbidrag av statsmedel åt vissa alkoholistanstalter under år 1921 ävensom om ändring i och tillägg till ovannämnda kungörelse av den 27 oktober 1916.

I nämnda skrivelse upptager socialstyrelsen till behandling först frågan huruvida s. k. garantibidrag böra utgå jämväl under år 1921. Innan jag ingår å vad socialstyrelsen i sin berörda skrivelse anför beträffande ifrågavarande bidrag, anser jag mig böra erinra om vad socialstyrelsen i sin skrivelse av den 10 mars 1919 med förslag till införande av dylika bidrag yttrade:

Social-
styrelsen.

År 1918 förflyttades statens vårdanstalt för alkoholister från Venngarn till Salbohed, varigenom antalet vårdplatser, som stode till den statliga alkoholistvårdens förfogande, inskränktes från 100 till 35. Det vid Salbohed till buds stående antalet vårdplatser vore otillräckligt. Sålunda vore samtliga platser belagda, varjämte överflyttningar av intagna därifrån och till erkända alkoholistanstalter vid upprepade tillfällen under år 1919 måst vidtagas för beredande av plats för nyintagna. Behovet av vårdplatser befunno sig i en fortgående stegring. Vidare finnes ej någon statsanstalt för vård av kvinnliga alkoholister. Den organiserade alkoholistvården vore sålunda ovillkorligen hänvisad till hjälp från erkända alkoholistanstalter, varför deras bibehållande i erforderlig utsträckning framstode såsom ett oavvisligt statsintresse. Det måste därför tillses, att de anstalter, vilkas verksamhet vore av behovet påkallad, erhöle ekonomiskt stöd från statens sida i tillräcklig omfattning för att fortfarande kunna mottaga personer, som enligt interneringslagen skulle erhålla vård, men åt vilka sådan ej kunde beredas vid statsanstalten.

Med anledning av nu anförda omständigheter ansåg sig socialstyrelsen för beredande av ökat ekonomiskt stöd åt vissa alkoholistanstalter böra föreslå det avsteget från den i förberörda kungörelse av den 27 oktober 1916 angivna princip, enligt vilken statsbidrag till alkoholistanstalter skulle utgå efter antalet vård dagar, att alkoholistanstalter, som vore oundgängligen erforderliga för den organiserade alkoholistvårdens rationella bedrivande, för år 1919 tillerkändes vissa provisoriska garantibidrag, att utgå med visst belopp per dag och vårdplats av statsmedel, vare sig anstalten vore belagd eller ej.

I sin nyssnämnda skrivelse av den 8 mars 1921 yttrar socialstyrelsen beträffande de s. k. garantibidragen bland annat följande:

De förhållanden, som låge till grund för utdelandet av garantibidrag för år 1919 och 1920, hade numera väsentligt förändrats. Sålunda hade beläggningen å såväl statens som andra allmänna anstalter — ävensom enskilda statsunderstödda alkoholistanstalter — starkt ökats under särskilt år 1920 och då från 102 till 177 eller med 73,5 %. Beträffande särskilt beläggningen å de erkända anstalterna hade denna under samma år stigit från 40 till 72 eller med 75 %. Under den gångna delen av år 1921 hade antalet å anstalterna befintliga alkoholister varit nästan konstant; den 1 mars 1921 vore sålunda hela antalet alkoholister å samtliga anstalter 175. Samtidigt förefunnes även ett tiotal exspektanter, vilka icke hunnit placeras ut på anstalterna. De statistiska beläggningsuppgifternas utsago angående läget inom den organiserade alkoholistvården, nämligen att denna vårdverksamhet för närvarande befunno sig i en period av stegrade krav på densamma, stöddes av vissa omständigheter — såsom en väntad ökning av nykterhetsnämndernas aktivitet på grund bland annat av vissa planerade åtgärder samt den av riksdagen ifrågasatta utvidningen av lagen om behandling av alkoholister — vilka läte det framstå såsom sannolikt att dessa ökade anspråk icke vore snabbt övergående utan av varaktig natur. Med andra ord, de nuvarande, ur ekonomisk synpunkt för anstalterna gynnsamma beläggningsförhållandena kunde med visst

fog antagas i stort sett fortfara under obestämd tid framåt. Då vidare numera tillkommit den nya statsanstalten för vård av alkoholister vid Svartsjö och det kunde förväntas dels att statsanstalten vid Salbohed under innevarande år komme att återflyttas till Venngarn och därmed dennas vårdkapacitet avsevärt höjas, dels att en statsanstalt för kvinnliga alkoholister komme att upprättas i samband med tvångsarbetsanstalten för kvinnor och statens egna resurser gentemot alkoholisterna sålunda inom kort bleve väsentligt större än tidigare, syntes icke längre tillräckliga skäl föreligga för bibehållande under år 1921 av de s. k. garantibidragen till erkända alkoholistanstalter.

Härefter meddelar socialstyrelsen, att *föreningen svenska alkoholisthem* i skrivelse till socialstyrelsen gjort framställning om förhöjda statsbidrag åt alkoholistanstalter och därvid uttalat önskvärdheten av

att de erkända alkoholistanstalerna erhöles s. k. garantibidrag, om sådana även i framtiden komme att utgå, utan att dessa anstalter skulle behöva förbinda sig att mottaga sådana alkoholister, som enligt gällande bestämmelser enbart tillhörde statsanstalter;

att de erkända anstalerna erhöles ett årligt statsanslag för driftens uppehållande, beräknat så, att det stode i en viss proportion till antalet förefintliga *vårdplatser* och den fast anställda personalens löner, vilket anslag borde utanordnas kvartalsvis i förskott;

att de erkända anstalerna dessutom erhöles ett anslag för driftens uppehållande beräknat efter *vård dagar*.

I enlighet härmed framlade föreningen förslag om dels ett fast anslag, beräknat efter två kronor 50 öre för varje vårdplats, dels ock ett särskilt anslag, beräknat efter en krona 50 öre för varje vård dag, att utgå det förra förskottsvis varje halvår, det senare halvårsvis i efterskott.

Socialstyrelsen anför rörande denna framställning, att, ehuru styrelsen vore ense med föreningen svenska alkoholisthem därutinnan, att alkoholistanstalerna i långt högre grad, än vad som medgäves i 1916 års kungörelse om statsbidrag till driftkostnaderna, vore i behov av ekonomiskt stöd från statens sida för fullföljande av sin verksamhet, hade styrelsen icke blivit övertygad om lämpligheten att längre fasthålla vid de provisoriska garantibidragen eller övergå till nya därmed jämförliga former för bidrag, som utginge efter antalet vårdplatser. Såsom ovan närmare utvecklats — anför styrelsen vidare — syntes tvärtom tidpunkten nu vara inne för avveckling av dessa kristidsåtgärder och återgång till de principer ifråga om statens bidrag till driftkostnaderna, som sanktionerades av 1915 års riksdag, och som överallt inom medicinalförvaltningen tillämpades ifråga om driftkostnadsbidrag till icke statliga sjukhus och vårdanstalter.

Socialstyrelsen övergår härefter till behandling av frågan om det belopp, varmed statsbidrag bör utgå per vård dag för år 1921 till stats-

understödda alkoholistanstalter. Vid bedömande av statsbidragets storlek syntes — yttrar styrelsen — hänsyn böra tagas dels till penningvärdets fall, sedan nu gällande bestämmelser utfärdades, dels till sammanlagda beloppen per vård dag av de ordinarie och extra bidrag, som lämnats under de båda sistförflutna åren, dels ock till vederbörande anstalters ekonomiska ställning, varvid borde beaktas, att för närvarande läge under riksdagens prövning förslag om höjning av övre gränsen från 3 till 5 kronor för den vård dagavgift, statsunderstödda alkoholistanstalter finge uttaga.

Vad då först beträffar frågan *med vilket belopp per vård dag, statsbidrag bör utgå för år 1921 åt erkända alkoholistanstalter*, yttrar socialstyrelsen:

Bidraget till de erkända alkoholistanstalterna för tvångsinternerade uppginge till 1,50 kronor för vård dag enligt 1916 års kungörelse. Levnadskostnaderna hade stigit med c:a 135 procent, sedan detta belopp fastställdes till början av 1921. De sammanlagda beloppen per vård dag av de under åren 1919 och 1920 utgående ordinarie och extra statsbidrag uppginge i genomsnitt till respektive 3 kronor 53 öre och 3 kronor 32 öre per vård dag — för de äldre erkända anstalterna vore sistnämnda belopp 3 kronor 49 öre. Ett av villkoren för erhållande av garantibidrag hade varit, att vederbörande anstalt med stöd av räkenskaperna styrkt sig vara i behov av dylikt extra statsbidrag. I sitt utlåtande den 16 december 1920 över ansökningarna om garantibidrag hade emellertid socialstyrelsen framhållit, att alkoholistanstalternas bokföring lämnade mycket övrigt att önska i fråga om rationell uppställning och inbördes likformighet m. m. och icke vore alldeles ägnad såsom utgångspunkt vid bedömande av behovet av bidraget i fråga. Styrelsen hade förklarat det sålunda vara påkallat att söka åstadkomma en ändamålsenlig och likformig uppläggning av de statsunderstödda alkoholistanstalternas räkenskaper. Sådan omläggning syntes lämpligen böra verkställas med ledning av den ifrågasatta omläggningen av räkenskaperna vid den å Salbohed nu förlagda statsanstalten eventuellt genom medverkan från riksräkenskapsverket. Även om alltså, att döma av hittills presterade räkenskaper, de erkända alkoholistanstalternas ekonomiska ställning syntes vara sådan, att största möjliga statsunderstöd, som skäligen kunde utgå, från denna synpunkt vore berättigat, måste dock å andra sidan de slutsatser, som kunde dragas av den av dessa anstalter tillämpade bokföringen, vilken lede brist på precision, upp tagas med viss reservation.

Vidkommande frågan om statsbidrag bör utgå med olika belopp för tvångsinternerade och frivilligt ingående, yttrar socialstyrelsen:

Det hade visat sig, att den skillnad i statsbidragets storlek mellan tvångsinternerade och frivilligt ingående å erkända alkoholistanstalter, som uppdragits i ovannämnda kungörelse av den 27 oktober 1916, icke vore berättigad. Till grund för det högre bidraget till tvångsinternerade läge nämligen en av senare erfarenheter vederlagd förmodan, att denna kategori skulle bereda betydligt större

svårigheter för anstalterna. Det vore så mycket mindre skäl att upprätthålla denna skillnad mellan tvångsinternerade och frivilligt ingående som det numera förekomme allt oftare, att alkoholister, för vilka ingivits ansökan om intagningsförordnande å allmän alkoholistanstalt, innan sådant förordnande utfärdats, frivilligt inginge å sådan anstalt.

På grund av nu anförda omständigheter har socialstyrelsen föreslagit, att statens bidrag till de erkända alkoholistanstalternas driftkostnader under år 1921 måtte utgå med ett sammanlagt belopp av högst 3 kronor 50 öre per vård dag för såväl tvångsinternerade som frivilligt ingående alkoholister, under förutsättning att vederbörande anstalt förbunde sig att på egen bekostnad verkställa den omläggning av bokföringen, som kunde befinnas påkallad.

Vad härefter angår *storleken av statsbidraget för år 1921 åt enskilda alkoholistanstalter*, yttrar socialstyrelsen:

Statsbidragen till enskilda alkoholistanstalter hade icke i samma grad som bidragen till de erkända anstalterna ändrats uppåt i jämnhöjd med de stigande omkostnaderna. Sammanlagda beloppen per vård dag av de ordinarie och extra bidrag, som under åren 1919 och 1920 utgått till enskilda alkoholistanstalter, belöpte sig till 2 kronor för vardera året. Per vård dag räknat hade dessa bidrag sedan år 1917 icke ökat med mer än 16 öre eller 8,7 %. Den största av de enskilda anstalterna, frälsningsarméns alkoholistanstalt å Kurön, hade också under år 1920 uppvisat en brist på 30,512:03 kronor, delvis visserligen beroende på vissa under året verkställda reparationsarbeten samt inköp av inventarier m. m. men delvis även till följd därav att alkoholistvård icke utan ekonomisk förlust kunde, åtminstone för närvarande, bedrivas utan större statsunderstöd. Då förhållandena numera icke föranledde upprätthållande av de bestämmelser, som syftat till att stimulera särskilt de erkända anstalternas fortsatta verksamhet, och de enskilda anstalter, som överlevat den från ekonomisk synpunkt hårda tiden under senare delen av kristiden, samtliga finge anses väl rustade för att bedriva rationell alkoholistvård, syntes numera alla skäl tala för en återgång till förhållandena före tilläggsbestämmelsernas tillkomst så till vida att statens bidrag till erkända anstalter samt sådana enskilda anstalter, vilka prövades lämpliga erhålla statsunderstöd, gjordes sinsemellan mera jämförliga ifråga om beloppens storlek.

På nu anförda skäl har socialstyrelsen föreslagit, att statens bidrag till driftkostnaderna under år 1921 vid de enskilda alkoholistanstalter, som prövades lämpliga erhålla sådant, måtte utgå med ett belopp av högst 3 kronor per vård dag, under förutsättning att vederbörande anstalt förbunde sig att på egen bekostnad verkställa den omläggning av bokföringen, som kunde befinnas påkallad.

Sammanlagda antalet alkoholister den 1 mars 1921 var — yttrar socialstyrelsen — å erkända anstalter 65 och å de enskilda anstalterna Härnö och Kurön tillhoppa 41 — Rönneholms hemmet, som under

år 1920 erhållit statsbidrag endast för en del av januari månad avlämnade numera icke rapporter till socialstyrelsen, men syntes man kunna utgå från att antalet intagna därstädes vore ganska ringa. Under förutsättning att den genomsnittliga beläggningen under den återstående delen av år 1921 komme att vara lika stark som beläggningen vid nämnda tidpunkt, beräknar socialstyrelsen sammanlagda beloppet av för år 1921 utgående statsbidrag till driftkostnaderna enligt ovann föreslagna regler till omkring 130,000 kronor.

Socialstyrelsen upptager härefter till behandling frågan om visst förtydligande av § 6 i kungörelsen den 27 oktober 1916. I berörda § stadgas följande:

»Beviljas statsbidrag, har anstalt, som tillerkänts sådant bidrag, att efter utgången av juni och december månader det år, för vilket statsbidrag beviljats, till socialstyrelsen ingiva behörigen styrkt uppgift om det antal vård dagar under nästföregående halvår, för vilket anspråk göres på statsbidrag. Sedan dylik uppgift inkommit, åligger socialstyrelsen att, så fort ske kan, fastställa beloppet av det statsbidrag, som kan för halvåret böra utgå, samt utbetala sådant bidrag till anstalten.»

Härefter yttrar socialstyrelsen:

Då olika uppfattningar kunde göras gällande ifråga om beräkningen av antalet vård dagar — exempelvis i sådana fall, då en intagen hade rymt, fått permission, överflyttats till sjukhus eller fängelse — i det bestämmelser härom icke funnes utfärdade, vore det önskvärt, att ett klagörande komme till stånd, huruvida nyss angivna bestämmelser inrymde befogenhet för socialstyrelsen att fastställa det antal vård dagar, för vilket bidrag finge utgå.

Med avseende å beräkningen av detta antal vore socialstyrelsen av den uppfattningen att den tid, varunder intagen olovligt undanhölle sig från anstalt, icke borde inräknas häri. Erfarenheten hade nämligen visat, att flera månader, t. o. m. hela år förflutit, innan rymmare kunnat återförpassas till vederbörande anstalt. Att låta statsbidraget vid rymningsfall utgå för en begränsad tid låte sig icke lämpligen göra. Enligt de erkända anstaltarnas reglementen kunde nämligen vid olovligt avvikande vårdavgift, som icke upplupit, förklaras förverkad till anstalten, såvida icke kostnaden för vården bestredes av allmänna medel. Anstalt skulle sålunda hava direkt ekonomisk fördel av att avviken icke återkomme förrän vid maximitidens slut, vilket från vårdsynpunkt vore mindre tilltalande. Antalet dagar under annan bortovaro från anstalten syntes icke heller, i den mån bortovaron överstege en månad, böra inräknas i det antal vård dagar, för vilket statsbidrag finge utgå.

Med avseende å nu angivna beräkningsgrund finge framhållas, att de icke statliga alkoholistanstalterna redovisade ett bestämt, i regel mycket begränsat, vårdplatsantal, motsvarande det antal, som utgjorde full beläggning av vederbörande anstalt. Utöver detta antal kunde i trängande fall äga rum överbeläggning. Möjligheten härtill vore dock i regel icke stor. Tvärtom syntes antalet från en

anstalt av olika anledningar, såsom rymning, sjukhusvistelse, permission o. d. frånvarande i regel vara större än det antal, varmed överbeläggning utan olägenhet kunde ske. På grund därav måste för dessa icke närvarande hållas platser öppna, som icke kunde tagas i anspråk av andra alkoholister, för vilka statsbidrag skulle kunnat utgå. En stor del av anstaltens omkostnader vore emellertid inom vissa gränser fasta och minskades icke därigenom att några av de intagna icke vore närvarande å anstalten. Även de frånvarande åsamkade sålunda anstalten driftkostnader, för vilka statsbidrag syntes böra utgå. Att bidraget emellertid föresloges begränsat till att avse endast den första månaden av bortovaron berodde ifråga om försökspermitterade därpå, att anstaltsledningen inom denna tid borde kunna med tämlig säkerhet komma på det klara med huruvida plats även i fortsättningen måste hållas öppen för den permitterade. Vid längre bortovaro då återkomst dagen vore känd, t. ex. då en intagen avtjänade ett flera månader långt fängelsestraff, behöfde anstalten tydligen till en början icke hålla plats öppen; först då tidpunkten för vederbörandes återkomst närmade sig, behöfde detta ske. Ifråga om de till sjukhus överflyttade gällde, att vårdavgifterna för ifrågavarande tid av anstalten överlämnades till sjukhuset såsom bidrag till kostnaderna för vistelsen därstädes. Då beträffande dessa fall sjukhusvistelsens längd ofta icke kunde på förhand beräknas, måste plats i regel hållas öppen för vederbörande under åtminstone en del av bortovaron. Vid fall av kortare sjukhusvistelse måste liksom ifråga om annan kortare bortovaro plats hållas öppen under hela tiden.

På grund av vad ovan anförts har socialstyrelsen hemställt om meddelande av föreskrifter beträffande prövningen av det antal vård dagar, för vilket bidrag till statsunderstödd alkoholistanstalt finge utgå.

Ett extra ordinarie tillägg till det genom 1916 års kungörelse stadgade statsbidraget till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader måste förvisso, trots de sjunkande priserna, fortfarande utgå åtminstone under detta år, såvida ej anstalternas tillvaro skall äventyras. Vad beträffar den form, varunder det ifrågasatta tilläggsbidraget bör utgå, finner jag — i likhet med socialstyrelsen — att de s. k. garanti-bidragen ej vidare böra komma till användning. Med desamma avsåg man att tillförsäkra den statligt organiserade alkoholistvården hjälp från erkända alkoholistanstalter. De vårdresurser, varöver den statligt organiserade alkoholistvården förfogade under åren 1919 och 1920, voro nämligen ej tillfyllest, men däremot var antalet alkoholister — i anledning av då rådande skarpa restriktioner och brist på spirituosa — ej så stort, att de erkända alkoholistanstalterna voro belagda i den utsträckning, som erfordrades för att verksamheten vid desamma ej skulle bli förlustbringande. Nu disponerar den statligt organiserade alkoholistvården över betydligt ökat antal vårdplatser. Dess vårdkapacitet kommer att ytterligare höjas, därest det av mig framlagda förslaget om flyttning av

Departements-
chefen.

statens vårdanstalt för alkoholister från Salbohed till Venngarn samt uppförande av en ny statens vårdanstalt för alkoholister å Ventholms kungsgård vinner statsmakternas bifall.

Vad åter beträffar den andra hittills använda formen för förhöjt statsunderstöd till vissa alkoholistanstalter — nämligen s. k. tilläggsbidrag — synes mig densamma fortfarande böra komma till användning. De av socialstyrelsen härutinnan föreslagna beloppen synas mig väl avvägda. Likaså anser jag mig på skäl, socialstyrelsen anfört, böra biträda styrelsens förslag att någon skillnad i statsbidragets storlek ej skall göras för tvångsinternerade och frivilligt ingående å erkända alkoholistanstalter samt att vederbörande anstalter skola förbinda sig att för utfående av statsbidraget på egen bekostnad verkställa den omläggning av bokföringen, som kan anses behöfelig.

Vidkommande slutligen socialstyrelsens förslag att statsbidrag skulle i vissa fall utgå vid vederbörande alkoholists bortovaro från anstalten, synes mig, att för tid, varunder en alkoholist olovligt undanhållit sig från anstalten, statsbidrag ej bör utgå. Vad åter beträffar frågan, huruvida ersättning bör utgå för det antal dagar, en alkoholist av annan anledning är borta från anstalten, synes mig — i likhet med socialstyrelsen — att, i den mån bortovaron ej överstiger en månad, densamma bör inräknas i det antal vård dagar, för vilket statsbidrag må utgå. I detta sammanhang anser jag mig böra upptaga till behandling det av föreningen svenska alkoholisthem framförda önskemålet om viss ändring av tiden för statsbidragets utbetalande. Med hänsyn till anstalternas i regel synnerligen svaga ekonomi anser jag mig böra förorda, att statsbidraget utbetalas kvartalsvis i efterskott, istället för såsom nu är fallet i augusti eller september månader för första halvåret och i februari eller mars följande år för senare halvåret. Därest riksdagen ej har något att erinra mot vad jag härövan föreslagit i fråga om statsbidrags utgående för tid, varunder intagen person varit frånvarande från anstalten, och beträffande tiden för detsammans utbetalande, har jag för avsikt att i enlighet därmed för Kungl. Maj:t framlägga förslag till bestämmelser i ämnet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att av det på extra stat för år 1921 anvisade förslagsanslaget av 100,000 kronor till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må, utöver det enligt kungörelsen den 27 oktober 1916 angående

statsbidrag till driftkostnaderna vid alkoholistanstalter utgående statsbidraget, för år 1921 utgå ett tilläggsbelopp av den storlek, att totala driftkostnadsbidraget till erkända alkoholistanstalter för vårddag räknat utgör högst 3 kronor 50 öre för såväl tvångsinternerad som frivilligt ingående samt att totala driftkostnadsbidraget till enskilda alkoholistanstalter utgör högst 3 kronor för vårddag, allt enligt de villkor, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen sålunda hemställt.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Herman Hultkrantz.
